

Hjemmelsgrunnlaget til å behandle opplysningene i den elektroniske Stafettloggen

Stafettloggen kan være et elektronisk arbeidsverktøy for å registrere innsatser og beslutninger som er tatt i forhold til en opprettet sak/bekymring knyttet til gravide, barn, unge og foreldre/familier. Stafettloggen er i bruk i kommunale tjenester som barnehage, skole, skolehelsetjeneste, PPT, BUP, helsestasjon, osv. Det skal fremgå hvem som har ansvaret for å sikre koordinering av og fremdrift i den tverrfaglige innsatsen (stafettholder), og hvem som har ansvar for det enkelte tiltak. Stafettloggen skal være et sentralt verktøy i koordineringen mellom de relevante og involverte tjenestene, i dialogen med familien, og skal bidra til helhetlig planlegging, gjennomføring og evaluering av innsatsene. Stafettloggen føres av en koordinator, som kalles stafettholderen.

I stafettloggen skal det nedtegnes alle innsatser som er iverksatt/skal iverksettes overfor barnet/ungdommen og familien. Hvilke opplysninger som konkret fremgår av Stafettloggen vil variere med det enkelte tilfelle, men det er sannsynlig at Stafettloggen vil inneholde personopplysninger av sensitiv art, som for eksempel helseopplysninger.

Stafettloggen skal iverksettes etter samtykke fra den enkelte/foreldre/den som har samtykkekompetanse. Alle tjenestene som skal delta i stafettloggen, skal innhente samtykke for å kunne dele opplysninger på tvers i loggen.

Hjemmelsgrunnlag for behandling av personopplysninger

EUs nye personvernforordning (GDPR) vil gjelde som norsk lov og tre i kraft i 2018, tidligst fra 1. juli 2018. Loven er overordnet helselovgivningen, og alle aktører som behandler personopplysninger må sette seg inn i regelverket og følge kravene loven stiller om behandling av personopplysninger. For mer informasjon om regelverket, se blant annet Datatilsynets veileder "Hva betyr de nye personvernreglene for din virksomhet?", <https://www.datatilsynet.no/regelverk-og-skjema/nye-personvernregler/> og informasjon om forordningen på Direktoratet for e-helse sine nettsider.

Et grunnleggende prinsipp er at den som behandler personopplysninger må ha et behandlingsgrunnlag, det vil si en hjemmel til å samle inn, lagre og håndtere opplysningene. Dette fremgår i dagens lovverk og av forordningen. Formålet med behandlingen skal være bestemt, og opplysningene skal ikke benyttes til andre formål som er uforenelige med det opprinnelige formålet. Den som bestemmer formålet med behandlingen, er behandlingsansvarlig for opplysningene. I lovverket er den behandlingsansvarlige pålagt en rekke plikter, blant annet å utarbeide rutiner for å sikre at regelverket etterleves.

Etter GDPR Art 6 nr. 1 er behandling av personopplysninger bare lovlig dersom et av vilkårene i bestemmelsen er oppfylt. Etter Art 6 nr. 1 bokstav a) er behandling lovlig dersom den registrerte har samtykket til behandling av sine personopplysninger for ett eller flere spesifikke formål. Samtykket må oppfylle kravene i GDPR Art 7. Forordningen oppstiller et tilleggskrav for behandling av "særlige kategorier av personopplysninger", som helseopplysninger. Art 9 nr. 2 bokstav a) gir grunnlag for å behandle slike opplysninger på bakgrunn av den enkeltes uttrykkelige samtykke. Med uttrykkelig samtykke menes et samtykke som er gitt på en ekstra tydelig måte. Eksempler på dette er der den enkelte sender en skriftlig erklæring om hva vedkommende samtykker til eller må bruke BankID for å signere en samtykkeforespørsel.

Pasientjournalloven gjelder behandling av helseopplysninger i forbindelse med helsehjelp. Loven skal sikre at behandlingen skjer på en måte som gir helsehjelp av god kvalitet, samtidig som vernet av opplysningene ivaretas. Loven gjelder for behandling av helseopplysninger som er nødvendig for å yte, administrere eller kvalitetssikre helsehjelp og formålet er blant annet at behandling av helseopplysninger skal skje på en måte som gir pasienter og brukere helsehjelp av god kvalitet og samtidig sikrer den enkeltes personvern.

Loven stiller krav om at virksomheten som gir helsehjelp har behandlingsrettede helseregistre for gjennomføring av helsepersonellens dokumentasjonsplikt. Helsepersonellens dokumentasjonsplikt fremgår av helsepersonelloven §§ 39 flg.

Helsedirektoratets vurdering av stafettloggen

Helsedirektoratet vurderer at formålet med Stafettloggen ikke er helsehjelp til den enkelte, og at behandlingen av opplysningene derfor ikke er regulert av pasientjournalloven. Den kan dermed heller ikke anses som en individuell plan som skal fremgå av pasientjournalen.

Slik verktøyet er beskrevet skal det inneholde informasjon om innsats og beslutninger som er tatt i forhold til en opprettet sak/bekymring knyttet til gravide, barn, unge og foreldre/familier. Dette betyr informasjon om tiltak fra barnehage/skole/PP-tjenesten/helsestasjon/skolehelsetjeneste m.v., som gir hjelp til den enkelte. Stafettloggen vil inneholde en rekke personopplysninger, også sensitive personopplysninger. Stafettloggen må derfor ha et annet behandlingsgrunnlag enn i pasientjournalloven.

Etter vår vurdering kan Stafettloggen etableres på bakgrunn av den enkeltes samtykke. Dette betyr at behandlingsgrunnlaget blir forordningen art 6 nr. 1 a), og Art 9 nr. 2 c). Fordi den vil inneholde behandling av sensitive personopplysninger, må behandlingsansvarlig sørge for å få et uttrykkelig samtykke fra den enkelte.

Om helsepersonells dokumentasjonsplikt

Det skal bemerkes at der helsepersonell deltar i Stafettloggen må det enkelte helsepersonell vurdere hva som skal noteres i Stafettloggen og hva som skal journalføres i pasientjournalen, jf. helsepersonelloven §§ 39 og 40. Det er også viktig at helsepersonellens taushetsplikt ivaretas ved at det ikke noteres mer helseopplysninger i Stafettloggen enn det som den registrerte har samtykket til og som er nødvendig for å oppfylle formålet med Stafettloggen. Videre anbefaler vi at forholdet mellom Stafettloggen og Individuell plan (IP) hjemlet i helse- og omsorgstjenestelovgivningen beskrives nærmere der den registrerte er en person som kan ha rett på IP jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 2-5. Slik Stafettloggen beskrives ser vi for oss at denne ordningen, i visse tilfeller, kan forveksles med IP som er en lovregulert pasient- og brukerrettighet.